

رابطه بین سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی

الهام صالحی^{۱*}، یوسف حجازی^۲، سید محمود حسینی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش کشاورزی

۲. استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

۳. استاد گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

(تاریخ دریافت: ۹۰/۰۴/۰۷ - تاریخ تصویب: ۹۲/۰۷/۲۹)

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی است. جامعه آماری این تحقیق، شامل دانشجویان پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران (۳۸۵۹ نفر) است، اما با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۲۹۷ نفر تعیین شد. ابزار پژوهش، پرسشنامه‌های استاندارد شده سبک یادگیری (Kolb LSI) و ویژگی‌های شخصیتی (NEO-FFI) است که تحقیقات متعدد، روایی آن را تأیید کردند. برای تعیین میزان پایایی بخش‌های مختلف، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد (۰/۷۳ تا ۰/۹۳). براساس نتایج، بین متغیر پیشرفت تحصیلی، متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، دلبازی بودن، باوجدان بودن و انعطاف‌پذیری بودن) و سبک یادگیری دانشجویان رابطه معنی‌دار وجود دارد. نتیجه رگرسیون چندگانه نشان داد بیشترین عوامل تأثیرگذار بر متغیر پیشرفت تحصیلی به ترتیب، متغیرهای انعطاف‌پذیری بودن، تجربه عینی و آزمایشگری فعال است.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، دانشجویان کشاورزی، سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی.

مقدمه

مطالعه یا تجربه است. در تعریفی دیگر، شیوه‌ای است که فراگیران در یادگیری مطالب درسی خود، به سایر شیوه‌ها ترجیح می‌دهند (Carroll, 2001). سبک یادگیری، ویژگی شناختی، عاطفی و رفتارهای فیزیولوژیکی است که به صورت تقریباً ثابت، بیانگر چگونگی درک، کنش و پاسخ به محیط یادگیری است (Biggs, 1993). محققان معتقدند هر فراگیر، روش‌هایی ترجیحی برای درک، سازماندهی و ذخیره اطلاعات دارد که قابل تشخیص و پایدار است (Smith & Dalton, 2005). مطابق نظر Kolb، سبک یادگیری در اثر عوامل ارثی، تجربه‌های قبلی زندگی و نیازهای محیط حاضر شکل می‌گیرد و در ساختار عصبی و شخصیت افراد ریشه دارد. هر دانشجویی سبک یادگیری ویژه خود را دارد. درضمن، سرعت و بازدهی یادگیری افراد، به سبک‌های یادگیری آن‌ها بستگی دارد (Carrol, 2001; Furnham, 1992).

از زمانی که برنامه‌های آموزشی به‌طور رسمی اجرا شدند، برنامه‌ریزان، مدرسان و محققان با مشکلات مختلفی روبه‌رو شدند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها یادگیری دانشجویان است (Coffield et al., 2004). یادگیری عبارت است از فرایند ایجاد تغییر تقریباً پایدار در رفتار بالقوه (توان رفتاری) که با تمرین، تقویت می‌شود (Hedjazi, 2006). عوامل مختلفی از جمله هوش، شخصیت، استعداد، سن، توانایی‌های جسمانی و شرایط زیست‌محیطی در یادگیری افراد نقش مؤثر دارند (Felder & Brent, 2005). سبک یادگیری، از دیگر عواملی است که به‌عنوان بخشی از فرایند تدریس-یادگیری تأیید شده است (Erden & Altun, 2006; Cano et al., 1992). منظور از سبک یادگیری، رفتاری عادت‌گونه و متمایز برای کسب دانش، مهارت‌ها یا نگرش‌ها از طریق

۳. توانایی مفهوم‌سازی انتزاعی (Abstract): AC: Conceptualization): یادگیرنده، از منطق و اندیشه بیشتری استفاده می‌کند.
 ۴. توانایی آزمایش فعال (Active Experimentation): (AE: یادگیرنده، از راه انجام‌دادن کارها، به یادگیری دست می‌یابد.
 جدول ۱ سبک یادگیری براساس نظریه Kolb (1984) را نشان می‌دهد.

Kolb (1984) سبک‌های یادگیری را به چهار سبک واگرا، همگرا، جذب‌کننده و انطباق‌دهنده، با توجه به چهار گروه عامل متفاوت زیر تقسیم کرد:
 ۱. توانایی تجربی عینی (Concrete Experience): (CE: یادگیرنده، بیشتر بر احساس و توانایی‌های خود متکی است.
 ۲. توانایی مشاهده انعکاسی (Reflective Observation): (RO: یادگیرنده، موقعیت‌ها و اندیشه‌ها را از زوایای مختلف درک می‌کند.

جدول ۱. سبک یادگیری براساس نظریه Kolb (1984)

سبک یادگیری	ضعف‌ها	حیطه یادگیری
همگرا	کاربرد عملی تجربه‌ها	AC-AE
واگرا	توانایی تصور و تولید ایده	CE-RO
جذب‌کننده	ایجاد مدل‌های نظری و معنی‌داری مشاهده‌های مختلف	AC-RO
انطباق‌یابنده	اجرای برنامه‌ها و کارها در حیطه تجربیات جدید	CE-AE

برای کسب اطلاعات بیشتر بر مردم تکیه دارند تا بر تحلیل‌های فنی خودشان (Kolb, 1984). سبک یادگیری، علایق و موفقیت‌های فراگیران را به‌طور شایان توجهی افزایش می‌دهد (Kazu et al., 2005). ناهمخوانی سبک یادگیری با رشته تحصیلی، موجب دلسردی، بی‌علاقگی و شکست در امتحانات می‌شود و درنهایت، حذف و ازبین‌رفتن برخی از بهترین و باارزش‌ترین استعدادها و سرمایه‌های بالقوه را به‌دنبال دارد (Brent & Felder, 2005; Busato et al., 2000). با شناسایی سبک یادگیری فراگیران و استفاده از روش‌های تدریس متناسب با آن می‌توان یادگیری فراگیران را بهبود بخشید (Coffield et al., 2004). تحقیقات نشان می‌دهد یادگیری، زمانی برای فراگیران دشوار می‌شود که سبک تدریس آموزشگر با سبک یادگیری فراگیران تطابق نداشته باشد (Graft et al., 2005). آگاهی مدرسان از سبک یادگیری دانشجویان، به برنامه‌ریزی و راهنمایی صحیح آن‌ها در کلاس‌های درس، محیط‌های عملی و آزمایشگاهی منجر می‌شود و درنهایت، ارتقا و بهبود فرایند یاددهی-یادگیری را به‌دنبال دارد (Kolb & Kolb, 2005).

علاوه بر روش تدریس، بین سبک یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی افراد نیز رابطه تنگاتنگی وجود دارد (Furnham, 1999; Busato et al., 1992; Kazu, 2009). شخصیت، تصویری صوری و اجتماعی است و براساس نقشی ترسیم می‌شود که فرد در جامعه بازی می‌کند (Gangi, 2005). Costa & Mac Crae

براساس نظریه Kolb (1984)، سبک یادگیری واگرا، شیوه‌های یادگیری عینی (CE) و مشاهده تأملی (RO) را درهم می‌آمیزد. افراد با این سبک یادگیری، در مشاهده موقعیت‌های عینی از دیدگاه‌های مختلف، بیشترین توانایی را دارند. رویکرد آن‌ها به موقعیت‌های مختلف، بیشتر مشاهده‌ای است تا کنشی. در سبک یادگیری همگرا، شیوه‌های تفکر انتزاعی (AC) و آزمایشگری فعال (AE) با هم ترکیب می‌شوند. افراد دارای این سبک یادگیری، بیشترین توانایی را در کاربرد عملی اندیشه‌ها و نظریه‌ها دارند. این افراد می‌توانند مسائل را حل کنند و براساس راه‌حلهایی تصمیم بگیرند که برای مسائل می‌یابند. آن‌ها ترجیح می‌دهند با تکالیف و مسائل فنی سروکار داشته باشند. از درآمیختن شیوه‌های یادگیری تفکر انتزاعی (AC) و مشاهده تأملی (RO)، سبک یادگیری جذب‌کننده شکل می‌گیرد. این افراد در درک مقدار زیادی از اطلاعات و ترکیب آن‌ها، بیشترین توانایی را دارند، کمتر به مردم توجه می‌کنند، بیشتر به اندیشه‌ها و مفاهیم انتزاعی علاقه‌مندند و ترجیح می‌دهند نظریه‌ای از لحاظ منطقی درست باشد تا آنکه ارزش عملی داشته باشد. از ترکیب شیوه‌های یادگیری تجربی عینی (CE) و آزمایشگری فعال (AE)، سبک یادگیری انطباق‌یابنده حاصل می‌شود. این افراد از اجرای طرح‌ها و درگیر کردن خود با تجربه‌های تازه و چالش‌برانگیز، بیشترین لذت را می‌برند. آن‌ها تمایل دارند عمل کنند تا اینکه به تحلیل‌های منطقی بپردازند. همچنین،

مورد نیاز آن، دانشجویان باید مهارت بیشتری را در مشاهده، یادگیری توأم با عمل، دادن بازخورد و درک موقعیت‌ها و اندیشه‌ها داشته باشند (Kolb, 1984). از آنجاکه این توانایی‌ها از طریق روش‌های تدریس رایج آموخته نمی‌شود، به تحقیق حاضر توجه شد. ضرورت این تحقیق در آن است که بتوان براساس شناخت ویژگی‌های شخصیتی و سبک یادگیری دانشجویان، برای استفاده از روش‌های تدریس و در نهایت پیشرفت تحصیلی دانشجویان، به راهکارهای مناسبی دست یافت. با توجه به این ضرورت، تحقیق حاضر با هدف بررسی سبک یادگیری دانشجویان و رابطه آن با ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان انجام شد. اهداف اختصاصی این پژوهش عبارت‌اند از:

- بررسی میزان هر یک از ابعاد سبک یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان کشاورزی؛
- بررسی رابطه سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی؛
- بررسی تأثیر سبک یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان کشاورزی؛

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر پیمایشی- توصیفی است. جامعه آماری تحقیق شامل ۳۸۵۹ نفر از دانشجویان پردیس کشاورزی و منابع طبیعی هستند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۲۹۷ نفر تعیین شد. به منظور گردآوری اطلاعات و تعیین پیشرفت تحصیلی دانشجویان، از پرسشنامه استاندارد شده سبک یادگیری Kolb، پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی NEO-FFI و معدل استفاده شد. روایی پرسشنامه سبک یادگیری Kolb براساس تحقیقات Altun, 2006; Busato et & Hayes, 1990; Erden & Allison Spurlin, 2005; Graf et al., 2005; & al., 2000; Felder Kolb, 2005; Othman et & Kolb; Dalton, 2005 & Smith al., 2007 و روایی پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی NEO مطابق تحقیقات Costa & McCrae, 1985; 1986; 1992; Ackerman & Heggestad, 1997 تأیید شد. برای سنجش پایایی ابزار تحقیق، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار ضرایب برای مؤلفه‌های پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی به ترتیب $N=0/83$ (روان‌رنجوری)، $E=0/75$ (برون‌گرایی)، $O=0/80$ (انعطاف‌پذیری)، $A=0/79$ (دلپذیر بودن)، $C=0/79$ (باوجدان بودن) و برای سبک‌های یادگیری واگرا، همگرا، جذب‌کننده و انطباق‌یابنده به ترتیب $0/75$ ، $0/77$ ، $0/81$ و $0/84$

(1986)، ویژگی‌های شخصیتی را به پنج بعد روان‌رنجوری، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، باوجدان بودن و دلپذیر بودن تقسیم کردند. در بعد شخصیتی روان‌رنجوری (N)، افراد تمایل عمومی به تجربه عواطف منفی مانند ترس، غم، دستپاچگی و عصبانیت دارند. از جمله ویژگی‌های شخصیتی برون‌گرایان (E) می‌توان به جامعه‌گرایی، دوست‌داشتن مردم، ترجیح دادن گروه‌های بزرگ و گردهمایی‌ها، شجاع بودن، فعال بودن و پرحرف بودن اشاره کرد. افراد برون‌گرا بشاش، خوش‌بین، پرنرژژی و سرخوش‌اند و به پذیرش خطرهای بزرگ در مشاغل علاقه دارند. انعطاف‌پذیری (O) یکی دیگر از ویژگی‌های شخصیتی است که اشخاص انعطاف‌پذیر، کنج‌کاو و دارای تجربه‌های غنی، آن را در حد بالایی دارند. Costa & McCrae (1986) معتقدند این افراد به پذیرش عقاید جدید و ارزش‌های غیرمتعارف تمایل دارند و هیجان‌های مثبت و منفی را بیشتر و عمیق‌تر تجربه می‌کنند. از ویژگی‌های شخصیتی دیگری که Costa & McCrae به آن‌ها اشاره کردند، باوجدان بودن (C) است. افراد باوجدان هدفمند، بااراده و مصمم‌اند. نمره بالا در C، به معنای موفقیت شغلی و تحصیلی است. یکی دیگر از ویژگی‌های شخصیتی افراد، دلپذیر بودن (A) است. از صفات این گروه می‌توان نوع‌دوستی، مهربورزی و حمایت هیجانی را نام برد. آن‌ها با دیگران رابطه دلسوزانه و دوستانه برقرار می‌کنند. افرادی که بعد دلپذیر بودن را به میزان زیادی دارند، به سلامت ذهن و نیازهای دیگران بسیار توجه می‌کنند (Costa & McCrae, 1992). Zhang (2003) در مطالعات خود به رابطه ابعاد شخصیتی پنج‌گانه NEO و سبک یادگیری اشاره کرد. به اعتقاد وی می‌توان با توجه به ویژگی‌های شخصیتی افراد، سبک یادگیری آن‌ها را پیش‌بینی کرد. Busato et al. (2000) در نتایج خود به رابطه بین سبک یادگیری، انگیزه پیشرفت، عوامل (فاکتورهای) شخصیتی و پیشرفت تحصیلی اشاره کردند. بین ابعاد شخصیتی برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، باوجدان بودن، دلپذیر بودن و سبک یادگیری، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (Jackson & Lawty-Jones, 1996; Busato et al., 1999; Vermunt, 1994; Furnham, 1992; Eysenck, 2007; Othman et al., 2004; Coffield et al., 1992). آگاهی از سبک یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی و رابطه آن‌ها با هم به منظور پیشرفت تحصیلی دانشجویان، برای برنامه‌ریزی رشته‌های تحصیلی بسیار مهم است. همچنین، شناخت سبک‌های یادگیری دانشجویان و استفاده از روش‌های تدریس متناسب با آن، به پیشرفت تحصیلی آن‌ها کمک مؤثری می‌کند. با توجه به ماهیت رشته کشاورزی و قابلیت‌های حرفه‌ای

۲۴/۲ درصد از پاسخگویان در بعد شخصیتی برون‌گرایی نمره کمتر از ۲۴، ۵۰/۸ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و ۲۴/۹ درصد نمره بالای ۴۸ را کسب کردند. ۳۰/۳ درصد از پاسخگویان در بعد شخصیتی انعطاف‌پذیری نمره کمتر از ۲۴، ۵۳/۸۸ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و ۱۵/۸۲ درصد نمره بالای ۴۸ را کسب کردند. ۳۱/۳۱ درصد از پاسخگویان در بعد شخصیتی دلپذیر بودن، نمره کمتر از ۲۴، ۴۱/۷۵ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و ۲۶/۹۴ درصد نمره بالای ۴۸ را کسب کردند. ۳۸/۷۲ درصد از پاسخگویان در بعد شخصیتی باوجدان بودن نمره کمتر از ۲۴، ۳۳ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و ۲۸/۲۸ درصد نمره بالای ۴۸ را کسب کردند. در زمینه پیشرفت تحصیلی (معدل) ۶۳/۶ درصد از پاسخگویان نمره بین ۱۴ تا ۱۶، ۳۲/۷ درصد نمره بین ۱۶ تا ۱۸ و ۳/۷ درصد نمره بین ۱۸ تا ۲۰ داشتند (جدول ۲).

به‌دست آمد که بیانگر قابلیت اعتماد بالای ابزار تحقیق است و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۳/۵ تجزیه و تحلیل شدند. در ضمن، برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به‌دست‌آمده، از آماره‌های توصیفی مانند فراوانی، درصد، نما و آماره‌های استنباطی مانند همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

نتایج

سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی پاسخگویان

براساس یافته‌ها، سبک یادگیری ۲۵/۳ درصد پاسخگویان واگرا، ۲۰/۶ درصد همگرا، ۳۹ درصد جذب‌کننده و ۱۵/۱ درصد انطباق‌یابنده است. همچنین، ۲۳/۵۶ درصد از پاسخگویان در بعد شخصیتی روان‌رنجوری نمره کمتر از ۲۴، ۲۴/۲۴ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و ۵۲/۲ درصد نمره بالای ۴۸ را کسب کردند.

جدول ۲. توزیع فراوانی دانشجویان براساس ویژگی‌های شخصیتی، سبک یادگیری و پیشرفت تحصیلی

نما	درصد	فراوانی	متغیر	
جذب‌کننده	۲۵/۳	۷۵	واگرا	سبک یادگیری
	۲۰/۶	۶۱	همگرا	
	۳۹	۱۱۷	جذب‌کننده	
	۱۵/۱	۴۴	انطباقی	
۲۴-۴۸	۲۳/۵۶	۷۰	کم (۱۲-۲۴)	روان‌رنجوری
	۲۴/۲۴	۷۲	متوسط (۲۴-۴۸)	
	۵۲/۲	۱۵۵	زیاد (۴۸-۶۰)	
۲۴-۴۸	۲۴/۲	۷۲	کم (۱۲-۲۴)	برون‌گرایی
	۵۰/۸	۱۵۱	متوسط (۲۴-۴۸)	
	۲۴/۹	۷۴	زیاد (۴۸-۶۰)	
۲۴-۴۸	۳۰/۳	۹۰	کم (۱۲-۲۴)	انعطاف‌پذیری
	۵۳/۸۸	۱۶۰	متوسط (۲۴-۴۸)	
	۱۵/۸۲	۴۷	زیاد (۴۸-۶۰)	
۲۴-۴۸	۳۱/۳۱	۹۳	کم (۱۲-۲۴)	دلپذیر بودن
	۴۱/۷۵	۱۲۴	متوسط (۲۴-۴۸)	
	۲۶/۹۴	۸۰	زیاد (۴۸-۶۰)	
۱۲-۲۴	۲۱/۲۲	۴۵	کم (۱۲-۲۴)	باوجدان بودن
	۵۰/۵	۱۵۰	متوسط (۲۴-۴۸)	
	۲۸/۲۸	۸۴	زیاد (۴۸-۶۰)	
۱۴-۱۶	۶۳/۶	۱۸۹	۱۴-۱۶	پیشرفت تحصیلی (معدل)
	۳۲/۷	۹۷	۱۶-۱۸	
	۳/۷	۱۱	۱۸-۲۰	

برای تعیین متغیرهای پیش‌بین برای پیشرفت تحصیلی دانشجویان از بین چهار سبک یادگیری و پنج ویژگی شخصیتی، از آزمون رگرسیون چندگانه (گام‌به‌گام) استفاده شد.

براساس نتایج جدول ۴، میزان $R^2 = 0/521$ به دست می‌آید؛ یعنی متغیرهای انعطاف‌پذیری، تجربه عینی (CE) و آزمایشگری فعال (AE) در تحلیل رگرسیون، در مجموع $52/1$ درصد عوامل اثرگذار بر متغیر پیشرفت تحصیلی را تبیین می‌کنند. با توجه به مقادیر Beta، متغیر تجربه عینی که بالاترین ضریب استاندارد ($Beta = 0/128$) را دارد، به‌عنوان اثرگذارترین متغیر بر متغیر پیشرفت تحصیلی محسوب می‌شود (جدول ۵).

میزان همبستگی بین سبک یادگیری، پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی

برای تعیین رابطه سبک یادگیری با ویژگی‌های شخصیتی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، آزمون کای اسکور انجام گرفت. براساس نتایج، بین سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، باوجدان‌بودن، دلب‌پذیربودن، انعطاف‌پذیربودن) و پیشرفت تحصیلی، رابطه معنی‌دار در سطح یک درصد به دست می‌آید. بین سبک یادگیری و بعد شخصیتی روان‌رنجوری، رابطه معنی‌دار وجود ندارد (جدول ۳).

برای تعیین متغیرهای پیش‌بین برای پیشرفت تحصیلی دانشجویان از بین چهار سبک یادگیری و پنج ویژگی شخصیتی، از آزمون رگرسیون چندگانه (گام‌به‌گام) استفاده شد.

جدول ۳. میزان همبستگی سبک یادگیری، متغیرهای پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی

متغیر مستقل	مقیاس	کای اسکور	معنی‌داری
روان‌رنجوری	ترتیبی	۵۸/۱۸۴	۰/۰۸۹
برون‌گرایی	ترتیبی	۸۹۱/۳۷۳	** ۰/۰۰۰
انعطاف‌پذیری	ترتیبی	۳۲۹/۴۱۲	** ۰/۰۰۰
باوجدان‌بودن	ترتیبی	۷۲۲/۴۰۴	** ۰/۰۰۰
دلب‌پذیربودن	ترتیبی	۳۳۳/۶۷۴	** ۰/۰۰۰
پیشرفت تحصیلی	ترتیبی	۷۲۲/۲۴۹	** ۰/۰۰۰

* معنی‌دار در سطح ۰/۰۵ ** معنی‌دار در سطح ۰/۰۱

جدول ۴. تحلیل رگرسیون برای متغیر وابسته پیشرفت تحصیلی

مدل	R	R ²	A.R ²	S.E
۱	۰/۴۶۹(a)	۰/۲۲۰	۰/۲۱۷	۱/۲۱۵۶۸۲
۲	۰/۶۴۵(b)	۰/۴۱۶	۰/۴۱۱	۱/۰۵۴۳۴۶
۳	۰/۷۲۲(c)	۰/۵۲۱	۰/۵۱۵	۰/۹۵۶۹۵۶

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون برای متغیر وابسته پیشرفت تحصیلی

متغیرهای مستقل	ضرایب استاندارد نشده (β)	خطای استاندارد	ضرایب استاندارد (Beta)	Sig	t
ضریب ثابت (b)	۷/۳۴۴	۰/۶۶۱		۱۱/۱۱۳	۰/۰۰۰
انعطاف‌پذیری (X1)	۰/۰۶۹	۰/۰۱۰	۰/۳۶۶	۷/۲۲۹	۰/۰۰۰
تجربه عینی (X2)	۰/۱۲۸	۰/۰۱۲	۰/۴۸۶	۱۰/۳۷۳	۰/۰۰۰
آزمایشگری فعال (X3)	۰/۰۸۶	۰/۰۱۲	۰/۳۵۷	۶/۹۹۴	۰/۰۰۰

$$Y = 7/344 + 0/069X1 + 0/128X2 + 0/086X3 \text{ (معادله رگرسیونی متغیر پیشرفت تحصیلی)}$$

$$X1 = \text{انعطاف‌پذیری}$$

$$X2 = \text{تجربه عینی (CE)}$$

$$X3 = \text{آزمایشگری فعال (AE)}$$

بحث و نتیجه‌گیری

براساس یافته‌های تحقیق، بسیاری از دانشجویان کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران (۳۹ درصد) دارای سبک یادگیری جذب‌کننده هستند. از آنجاکه روش تدریس به تدریج بر سبک یادگیری فراگیران تأثیر می‌گذارد (Hedjazi, 2006) و روش تدریس مناسب برای این سبک یادگیری، سخنرانی است (Zhang, 2003)، چنین استنباط می‌شود که روش تدریس اعضای هیئت‌علمی در پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، بر سبک یادگیری دانشجویان تأثیر داشته است. با توجه به اینکه جذب‌کننده‌ها در درک مقدار زیادی از اطلاعات و ترکیب آن، بیشترین توانایی را دارند، کمتر به مردم توجه می‌کنند و بیشتر به اندیشه‌ها و مفاهیم انتزاعی علاقه دارند (Costa & McCrae, 1992)، این سبک یادگیری برای دانشجویان کشاورزی مناسب به نظر نمی‌رسد. رشته کشاورزی، حرفه‌ای کاملاً ارتباطی، مردم محور و علمی-کاربردی است. افرادی با ویژگی‌های شخصیتی انطباق‌یابنده می‌توانند به موضوع‌هایی که مستلزم کار با افراد دیگر و مردم است، علاقه نشان دهند. اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها باید توجه بیشتری به روش‌های تدریس داشته باشند و ترکیبی از روش‌ها را به کار گیرند تا به سبک‌های یادگیری مانند انطباق‌یابنده نزدیک شوند که مناسب‌ترین سبک یادگیری برای دانشجویان کشاورزی است (Kolb & Kolb, 2005). ایفای نقش و شبیه‌سازی رایانه‌ای، به‌عنوان مناسب‌ترین روش تدریس برای این سبک یادگیری معرفی می‌شوند (Eysenck, 1981).

براساس نتایج، در بعد شخصیتی روان‌رنجوری ۵۲/۲ درصد دانشجویان پردیس کشاورزی و منابع طبیعی نمره بین ۴۸ تا ۶۰، در بعد شخصیتی برون‌گرایی ۵۰/۸ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸، در بعد شخصیتی انعطاف‌پذیری ۵۳/۸۸ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸، در بعد شخصیتی دلپذیربودن ۴۱/۷۵ درصد نمره بین ۲۴ تا ۴۸ و در بعد شخصیتی باوجدان‌بودن ۵۰/۵ درصد نمره کمتر از ۲۴ کسب کردند. نمره‌های بعد شخصیتی روان‌رنجوری در بین دانشجویان کشاورزی بالا بوده است. منزوی‌بودن و افسردگی، دو خصیصه مهم افرادی است که دارای نمره‌های بالا در این بعد شخصیتی هستند (Costa & McCrae, 1986) که مهم‌ترین علل آن را می‌توان نامناسب بودن بازار کار، تدریس اغلب دروس به صورت تئوری،

علاقه‌نداشتن دانشجویان و دید نامطلوب جامعه به رشته کشاورزی بیان کرد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود اقدامات لازم در راستای بهبود وضعیت اشتغال و افزایش انگیزه دانشجویان کشاورزی انجام شود.

براساس نتایج آزمون کای اسکویر، بین سبک یادگیری، ویژگی‌های شخصیتی (برون‌گرایی، باوجدان‌بودن، دلپذیربودن و انعطاف‌پذیربودن) و پیشرفت تحصیلی، رابطه معنی‌دار در سطح یک درصد وجود دارد. بین سبک یادگیری و بعد شخصیتی روان‌رنجوری، رابطه معنی‌داری دیده نمی‌شود. این نتیجه مطابق دستاوردهای Atkinson et al. (1990)، (1992) Busato et al., (1996) Lawty-Jones & Jackson, Cano et al. (2000) Zhang (2003) است. می‌توان گفت ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار افراد تأثیر می‌گذارد و سبک یادگیری، بخشی از رفتارهای فراگیران محسوب می‌شود. با توجه به اینکه سبک یادگیری بر کیفیت یادگیری دانشجویان تأثیر می‌گذارد، می‌توان با شناخت ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان، مناسب‌ترین سبک یادگیری آن‌ها را تعیین کرد. در این صورت، کیفیت یادگیری فراگیران و درنهایت پیشرفت تحصیلی آن‌ها افزایش می‌یابد.

براساس نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه (گام‌به‌گام)، بهترین متغیرهای پیش‌بین برای پیشرفت تحصیلی دانشجویان از بین چهار سبک یادگیری و پنج ویژگی شخصیتی به ترتیب، ویژگی شخصیتی انعطاف‌پذیری، تجربه عینی و آزمایشگری فعال (چرخه کلب) است که این متغیرها در مجموع، ۵۲/۱ درصد تغییرات متغیر پیشرفت تحصیلی را تبیین می‌کنند. سبک یادگیری انطباق‌یابنده، از ترکیب تجربه عینی و آزمایشگری فعال حاصل می‌شود. انعطاف‌پذیری، مهم‌ترین ویژگی شخصیتی دانشجویانی است که این سبک یادگیری را ترجیح می‌دهند (Eysenck, 1981; Zhang, 2003). به اعتقاد Kolb (2005)، سبک انطباق‌یابنده، مناسب‌ترین روش یادگیری برای دانشجویان رشته کشاورزی است؛ بنابراین، اعضای هیئت‌علمی باید از روش‌های تدریسی استفاده کنند که سبک یادگیری انطباق‌یابنده را در بین دانشجویان کشاورزی افزایش می‌دهد.

REFERENCES

Ackerman, P. L., & Heggestad, E. D. (1997). Intelligence, Personality and Interests:

evidence for overlapping traits, *Psychological Bulletin*, 121(2), 219-245.

- Allison, C. & Hayes, J. (1990). *Validity of the Learning Style Questionnaire*, Psychological Reports, 67, 859-866.
- Atkinson, G., Murrell, P. & Whitters, M. (1990). Career Personality Types and Learning Styles, Psychological Reports, 66, 160-162.
- Avery, R. E. (1985). An Assessment of the Relationship between Teacher, Teaching Style, Student Learning Style, and the Academic Achievement of Twelfth Grade Students (Doctoral dissertation, University of Massachusetts, (1985), Dissertation Abstract International, 46, 12A.
- Biggs, J. (1993). What do Inventories of Students' Learning Processes Really Measure? A Theoretical Review and Clarification, *British Journal of Educational Psychology*, 63, 3-19.
- Busato, V. V., Prins, F. J., Elshout, J. J., & Hamaker, C. (1999). The Learning Style, Personality, Achievement Motivation, Intellectual Ability and Academic Success in Higher Education: a Structural model, *Journal of Personality and Individual Differences*, 129-140.
- Busato, V. V., Prins, F. J., Elshout, J. J., & Hamaker, C. (2000). Intellectual Ability, Learning Style, Personality, Achievement Motivation and Academic Success of Psychology Students in Higher Education, *Journal of Personality and Individual Differences*, 29, 1057-1068.
- Cano, J., Garton, B. L., & Raven, M. R. (1992). Learning Styles, Teaching Styles and Personality Styles of Pre service Teachers of Agricultural Education. *Journal of Agricultural Education*, p: 46-52.
- Carroll, A. (2001). *How to Study Better and Faster - Using your Learning Styles and Strengths*. J. Weston Walsh Publisher, Portland, Maine, ISBN: 0825142474.
- Coffield, F., D. Moseley, E. Hall & Ecclestone, K. (2004). Should we be Using Learning Styles? What Research has to Say to Practice? Learn, Skills Res. Centre. ISBN: 1 85338 814 5. pp: 1-5.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1986). Personality Stability and Its Implications for Clinical Psychology, *Clinical Psychology Review*, 6, 407-423.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992) Four Ways Five Factors are Basic, *Journal of Personality and Individual Differences*, 13, 861-865.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1985). The NEO Personality Inventory Annual, dessa, Florida: Psychological Assessment Resources.
- Eggert, J., Levendosky, A., & Klump, K. (2007). Relationships among Attachment Styles, Personality Characteristics, and Disordered Eating, *International Journal of Eating Disorders*, 40(2), 149-155.
- Erden, M. & Altun, S. (2006). *Learning Styles*, Istanbul: Morpa Culture Publications, ISBN: 9752844863.
- Eysenck, M., (1981); *Learning Memory and Personality*, In Eysenck, H. J. (Ed.). *A Model for Personality*, Berlin: Springer-Verlag.
- Eysenck, H. J. (1992). Four Ways Five factors are not basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 667-673.
- Felder, R. M. & Brent, R. (2005). Understanding Student Differences, *Journal of English Education*; 1: 57-72.
- Felder, R. M. & Spurlin, J. (2005). Applications, Reliability and Validity of the Index of Learning Styles, *International Journal on Engineering Education*, 21(1), 103-112.
- Furnham, A., (1992). Personality and Learning Style: a study of three instruments, *Journal of Personality and Individual Differences*, 13(4), 429-438.
- Gangi, H. (1384); *Psychology*; Tehran: savalan Publishes, PP. 463. (In Farsi)
- Graf, S., Lin, T., & Kinshuk, A. (2005). Improving Student Modeling: The Relationship between Learning Styles and Cognitive Traits, Proceedings of the IADIS International Conference on Cognition and Exploratory Learning in Digital Age, Porto, Portugal, pp. 37-44.
- Hedjazi, H. (1385); *Four Basic Principles in Agriculture and Natural Resources Education*; Tehran: pooneh Publishes, PP. 792. (In Farsi)
- Jackson, C., & Lawty-Jones, M. (1996); Explaining the Overlap between Personality and Learning Style, *Journal of Personality and Individual Differences*, 20(3), 293-300.
- Kazu, I.Y., H. Kazu & Ozdemir, O. (2005). *The Effects of Mastery Learning Model on the Success of the Students who Attended Usage of Basic Information Technologies Course*. Educ. Technol. Soci., 8: 233-243. http://www.ifets.info/journals/8_4/21.pdf
- Kazu, Y. E. (2009). The Effect of Learning

- Styles on Education and the Teaching Process, *Journal of Social Sciences*, 5(2), 85-94.
- Kolb, A. Y., & Kolb, D.A. (2005). The Kolb Learning Style Inventory—Version 3.1. Technical Specific Cations, Copyright 2005: Experience Based Learning Systems, Inc. All rights reserved.
- Kolb, D. (1976). *Learning Style Inventory: Technical manual*, Boston, MA: McBer.
- Kolb, D. (1984). *Experimental Learning*, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Leith, G. (1972). The Relationships between Intelligence, Personality and Creativity under two conditions of stress, *British Journal of Educational Psychology*, 42, 240-247.
- Leith, G. (1974). Individual Differences in Learning: Interactions of Personality and Teaching Methods. In *Personality and Academic Progress: Conference proceedings*. London: Association of Educational Psychologists.
- Leith, G., & Trown, E. (1970). The Influence of Personality and Task Conditions on Learning and Transfer Programmed Learning, 1, 181-188.
- Othman, W., Sumarni, R., & Foong, L. M. (2007). *The Relation between Personality Types, Learning Styles and Problem Solving Approach of Technical; Vocational and Vocational Education Student*. *Pertanika J. Soc.Sci. & Hum.* 15(1): 1-8.
- Smith P, Dalton J. (2005). Gets to grips with Learning Styles, The National Center for Vocational Education Research (NCVER); Australian Government; p. 1-24.
- Vermunt, J. D. (1994). Inventory of learning Styles in Higher Education; Scoring key for the Inventory of learning Styles in Higher Education, Tilburg: Tilburg University, Department of Educational Psychology.
- Zhang, L. F. (2003). Does the Big Five Predict Learning Approaches? *Journal of Personality and Individual Differences*, 34, 1431-1446.
- Zhang, L. F. (2002). Measuring Thinking Styles in Addition to Measuring Personality Traits? *Journal of Personality and Individual Differences*, 33, 445-458.
- Zuckerman, M. (1992). What is a Basic Factor and Which Factors are Basic? *Journal of Personality and Individual Differences*, 13, 675-681.